

Честованя памняти академика Антонія Годинкы фоторепортаж



РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG SVÉT



рочник XIV. число 117., януар – фебруар 2016
XIV. évfolyam 117. szám, január – február 2016



*Рук памняти Антонія Годинкы
Hódinka Antal emlékéén*



Януар

Кроника



рано гості мали можливість покоштовати традиційні лакоми страви, котрі готувлять у сякі дні. Пак гостина продовжыла ся приятныма бесідами, співанками.

Фебруар

06.: Митрополіт Фюлєп Кочіш на сятови Водохреща посятив дунайську воду на набережні площади Батяні. Сперед тым прозвучала Божествена Літургія у грекокатолицькуй церьковли Буди, котра розположена на улиці Фё.

06.: Русинська грекокатолицька сполность Мішколцьского Єпископата сподобно сятковала Водохреща у грекокатолицьких церквох вароша и других поселень. Майторжественно одбыло ся сяткованя у Мішколцьскому Катедральному Соборі на площади Буза у Мішколці и у парохії Мішколц-Сірма. Зучастнили ся у міроприятю и школаші, котрі навщивили храм на площі Буза, а старші сятковали у Сірмі.

08.: Русинські Самосправованя Зуглова, Уйбуди и XVI. района Будапешта у керетох захареня національных традицій провели сяткованя Руздва Христового, котрое держали у Домі Културы Зуглова. На міроприятю из русинськыма народныма співанками и колядками притомных порадовали Стефанія Леко, Іринка Ворінка и Адам Біндер. На протяглости вечара звучали Руздвяні грекокатолицькі співанки, котрі сповняла ушытка зала. Пак прийшов час и на презентацію, и на гощення русинськыма Крачуновыма стравами.

23.: У Будапешті из великым успіхом пройшов традиційный Грекокатолицький Бал. Міроприятя пройшло пуд патронатом од церьковли Фюлєпа Кочіша, митрополіта Гайдудорогської Митрополії и цивільным патронатом Иштвана Шимічко, міністера обороны. Ушыткі кошты, здобыті пуд час проведення бала, будуть направлені на пудпорованя грекокатолицького храма у Дунакесі.



23.: Из ціллєв возродження старых традицій на основі давніх рецептув Русинськое Націоналнос Самосправованя Еделейня провело забиваня свині. День пройшов у добруй наладі, уже скоро

13.: Одбыв ся очередной за шором собур Вседержавного Русинського Самосправованя. Депутаты проголосовали за поправеня у бюджеті Самосправованя и Інституцій на 2015 рук, прийняли бюджет Самосправованя и Інституцій на 2016. рук и рішеня з шора актуальных вџпросув.

13.: У Будапешті, на цвинтарі Фіумей, Панахїдов на церькувно-славянськыма языкови зачав ся рук памяти академика Антонія Годинкы. Апостольский адміністратор Нїредьгазської Грекокалицької Єпархії о. Абел Сочка ЧСВВ, у своєю бесіді одзначив жыџот Антонія Годинкы ги геройський примір вірности русинськыма народы и грекокатолицькуй вірі. Шор міроприятя продовжыло передаваня лавреатум премії имени академика Антонія Годинкы 2016. рока, памятных медалій и діплом, котрое одбыло ся у Домі Културы Зуглова при величезнуй кулькости участникув міроприятя, честованых гостюв. Зучастнили ся у сятови и молоді стїпендіанты, котрых пудпорує Вседержавное Русинськое Самосправованя. Содержателну концертну програму Дня памяти академика Антонія Годинкы конферовала Анїта Варга. Из великым успіхом выступили Комловшський Народный Ансамбл, співачка Жужана Лебеда, струнный квартет Антонія Годинкы пуд руководством Атілы Бонїславського.

(Деталный репортаж за День памяти Антонія Годинкы буде дале)

23.: У будовлі Мішколцьской Мерії, при пудпорованю грекокатолицьких общин вароша и ближніх поселень, отворила ся выставка плащаниць. Выставку отворив о. Золтан Стефан, парох грекокатолицького храма Мішколц-Сірма. На торжественум отвореню співав Ласлов Бок, кантор Мішколц-Діюшдері церьковли на улиці Бірова.

29.: У Высшуй Грекокатолицькуй Теологічнуй Академії Сятого Атаназа отворила ся выставка “25 волных рокув Пудкарпатської Грекокатолицької церьковли, рокув становлення и утверджованя”. Выставка продлїть ся до 29. фебруара у аулі Академії.

Товмачила: Ірина Скіба



Бесіда

предсідателя Вседержавного Русинського Самосправованя Віктора Крамаренко

Честовані Пані и Панове!

Из глубокым почестунком привітствую отця Абеля Сочку, апостолського адміністратора Ніредьгазської Грекокатолицької Єпархії; Віру Гіріц, посланика Русинув у Парламенті Мадярщини; Др. Ласлова Годинку и ёго сопружницю, номінантув премії имени академика Антонія Годинки, депутатув Вседержавного Русинського Самосправованя, депутатув міс-
тних и регіональних само-
справовань, представителюв
цівілних організацій, наших гос-
тов.

Вседержавным Русинським Самосправованєм 2016. рук об-
явлений роком памняти ака-
демика Антонія Годинки. Мы
отваряєме сесь знаменний рук
днешнім міроприятєм. Знамо,
што сесь рук ознаменованый 70-
літєм смерти академика и 650-
літєм основаня Пейчського Уні-
верзитета. У програмі акцій 2016.
рока плануєме переносні выстав-
ки, складені из фондів музея
ВРС и Русинської Бібліотеки
Мадярщини. Будуть проведені
конференції, тематичні стрічі. Русинська медія буде
старати ся як мож шырше інформовати за сі акції.

Академик Антоній Годинка родив ся 1864. рока
12. януара у родині грекокатолицького сященика у
селі Ладомірова Земплинської жупы. Дуства
атестат Унгварської Королівської Католицької
Гімназії. Пузднійше своє теологічне вошколованя
продовжив у Будапешті и Унгварі. Од осени 1888.
рока вун робить сотрудником Вседержавної Біб-
ліотеки имени Сейченія, 1891. рока на факультеті
гуманітарных наук Будапештського Універзитета.
Пак стає стіпендіантом Австрійського Історичного
Універзитета у Відню. У 1891. році на факультеті
гуманітарных наук Будапештського Універзитета
Антоній Годинка защитив докторську дисертацію
из славянської філології и мадярської історії, а у
1898. році здобыв діплому теолога. Межи 1892. и
1906. роками робив архіваріусом и бібліотекарєм.

У тот період вун був єдинственным робутником, кот-
рый у приватной імператорській и королівській
бібліотеці Франца Йосифа, походив из Мадяр-
щини.

У 1905. році дуства кваліфікацію приватного
педагога на факультеті гуманітарных наук в Уні-

верзitetі Пейтера Пазманя по
темі мадярсько-славянських іс-
торичных капчань. Од 1906. ро-
ка - професор Пожонській (Бра-
тіславській) Юрідиної Акаде-
мії, а од 1916. рока професор
Універзитета Єлизаветы. У 1934.
році вийшов на пензію и пере-
стяговав ся до Будапешта, де
продовжав изгядователну ро-
боту. Межи 1941-1943. роками
быв выбранный первым пред-
сідателєм Пудкарпатського
Общества Наук из академич-
ныма функціями. Од 1910. рока
– вун член-кореспондент, а од
1933. рока – дійный член Ма-
дярської Академії Наук.

15 юлія 1946. рока акаде-
мик Антоній Годинка почив у
Будапешті.

Рішенєм 119/2004. од януа-
ра 2004. рока, Вседержавное Русинське Меншы-
ное Самосправованя основало премію имени
академика Антонія Годинки у формі памнятної
медалії и діпломы. Од момента заснованя премії і
были удостоєні 68 персон. У сёму році премія буде
присуждати ся Вседержавным Русинським Само-
справованєм уже 13-ый раз. Номінованя на выданя
премії происходит по рішеню Собура Вседержав-
ного Русинського Самосправованя, котрому кан-
дидатуры номінантув представляють русинські
самосправованя Мадярщини и русинські цівілні
організації, заголошені у Мадярщині. На премію
академика Антонія Годинки воздвигавуть ся
соискателі, котрі внесли майбулший вклад у захра-
неня русинського ідентитета, народных сокташув,
грекокатолицької віры.



Лавреаты Премії Антонія Годинки 2016.

Отець Абел Антоній Сочка

Абел Антоній Сочка родив ся 1972. рока у Севлюші на Пудкарпатю. У 1995. році вступив у ряды Ордена Сятого Василя Великого. По сконченню предписануй наставниками програмы, приняв сан священника од єпископа Гайдудорогської Грекокатолицької Єпархії Сіларда Керестеша.

Межи 2001. и 2008. роками служив у Кішпештській Грекокатолицькій парохії у Будапешті. Отці василіяни 2008. рока выбрали го на 4 роки



ігуменом Маріяповчанській провінції Ордена Сятого Василя Великого. За активної діяльності о. Сочка був назначений єпископом Фюлєпом Кочішом парохом Маріяповчанської Грекокатолицької Парохії.

2015. рока у новоствореному Мішколцькому Апостолському Єгзархаті єпископ Атаназ Орос призначив отця Абела протосинкелом.

31. октовбра 2015. рока Сящений Престол назначив о. Абела А. Сочку ЧСВВ, апостолським адміністратором Ніредьгазської Грекокатолицької Єпархії.

Доктор Ендре Борі

Доктор Ендре Борі родив ся 17. децембра 1955. рока у Мішколці. Юридичну діплогу дустав у Сегеді. У днешній час робить юридичним советником Національних Желізниць Мадярщини. 2006. рока дустав діплогу богослова у Грекокатолицькій Богословській Академії імени Сятого Атаназу у Ніредьгазі. Є активним членом хора Єпископського Грекокатолицького Собора на площі Буза у Мішколці и грекокатолицької общины Аваша (район Мішколца).



Межи 2010. и 2014. роками був председателєм Русинського Національного Самосправованя Мішколца. Активіст популяризації русинських сохташув, культури, проведення Службы Божої на церквено-славянськым языкови и грекокатолицької духовної музыки. Ендре Борі регуларно повышати свій інтелектуалний уровень, скромный и дружелюбный чоловіколюбчець.

Комловшський Русинський Народный Ансамбл

Помежи Земплинських гур розположило ся село, оддаленое од других, село Комловшка, котрое захраняє свій русинський ідентітет. Обывателі села цінують и хранять свою культуру, материнський язык. Сяк и був оснований Русинський Народный Ансамбл. Ансамбл часто награджав ся высокыма преміямы. На Вседержавному фестивалі народного танца и співанки 2011. рока ансамбл дустав золоту премію, 2014. рока ансамбл выступив у швейцарськым поселеню Валс на церемонії вручення премій за поновлення села.



Русинський Народный Ансамбл був заснований 1970. рока и у днешньому составі фунгує од 1986. рока. Фінансовое и моралное пудпорованя ансамбл дустає од самосправованя села. У днешній час члени ансамбла зучаствують ся у многых акціях, котрі проходять у Мадярщині и за її гатарами. Суть



незміними учасниками телевізійних і радіо релакцій.

2014. рока ансамбл видав СД і ДВД-діски.

Сього рока при пудпорованю Вседержавного Русинського Самосправованя, Русинського Національного Самосправованя Комловшкы и Комловшського Сельского Самосправованя, Комловшський Русинський Народный Ансамбл из великим успіхом выступив на V. Вседержавному фестивалі народного танця и співанкы, котрый пройшов у Культурному Центрі вароша Гаркань. Результатом фінального исповнення русинських співанок стала почесна награда – золота ступінь умілства.



Жужана Лебеда

Жужана Лебеда свою діплогу дустала по сконченню Ужгородського Музыкального Училища, пак продовжовала свої штудії у Ровенському Педагогічному Інституті Культуры.

По перестяганю до Пейча нараз прикапчала ся ку діятельству Русинського Національного Самосправованя, є ініціатором и організатором многих міропріятъ по захраненю сохташув.



Майбулшых успіхув достигла у сфері оригінального исповнення русинських народных співанок. Ї мецосопрано звучало у многих концертных залах, покоряючи публику. Народні русинські співанкы повышавуть уровень и уднушню наладу культурных міропріятъ Русинського Самосправованя Пейча. Жужана много раз участвовала у концертах у Центрі Кодая, у театрах, на торжествах.

Не позераючи на пенсійный вік, ї активність не понизила ся. Жужана стала активным членом хора Пейчського Катедрального Собора и греко-католицької церквовли Пейча.

Базіл Теленко

Родив ся 1973. рока у Мішколці, у фамілії греко-католицького сященника. 1999. рока дустав діплогу етнографа-музеолога.

По сконченню університета робив у етнографічній научній групі изглядователєм, а теперь занимает позицію научного сотрудника. 2010. рока был выбраный у состав Русинського Національного Самосправованя Дебрецена. До 2013. рока был замістителєм, а од 2014. рока став председателєм Дебреценського Самосправованя, котрым руководить и по днешній час. Кредо жывота Базіла - захраненя русинського ідентітета, культурної дідузини Русинув. Русинська община Дебрецена розвивать ся у многих направлєнєх. Члены общины сотрудяють из многыма общественыма, культурныма и научныма організаціями, участвувуть у організованных нима міропріятєх. 2014. рока доведна из ВРС был проведеный рук Бокшаюв. Базіл Теленко регулярно зучастнює ся у проведеню русинських научных конференцій у Тисавашварі, Шайовпетрі, Дебрецені.

Товмачила: Ірина Скіба





Сяты́й Вели́кий Пуст

Из многих дїин церкувного рока, мы видїлно одмічаєме 40 днів Великого Поста Иисуса Христа. Пуст Господа нашого Иисуса описали у своїх Євангелських посланієх Сятї Матїй, Марк и Лука, котрі раховали його велмы значным. Сята церков ладить ся ку Великому Постови дуже старателно, хоснувучи опыт недїль, пережых постови. Сяк споминать ся у недїлю за мытника и блудного сына, як примір у спомнянутых євангелістських проповідєх. У послїдню недїлю мы чуєме за послїдній и цілоохопный судный день у ученю Иисуса Христа.

Наші предкы, жыючі у вірі, у сяку недїлю воздержовали ся од мнясного. Пак тому слїдовала недїля, по котруй возбраняло ся, вступаючи у період Великого Поста, ужывати їдїня животинного происходження. Се приносило значимі отличія у сокташі їдїня вышиткої родини.

У тот же час неодлучнов частєв поста є проща грїхув и всеобща скорбота за содіяное. Зучастнення в Літургії Великого Поста и допроводжавучых ї молебных помали претворює упадный на грїхи людський характер и очищать наші душі. Изо дня у день душа стає способнов предстати перед гробом Господнім, дарувучым живот и у радостное сято Паски стрїтити ся из воскресшым Иисусом. Великий Пуст не кладе задачу принуждения організма ку вшелякым утрапеням. Слїдувачи наставленням Євангелія, церкувні поеты и музыканты, выходячи

из призывув своєю душі сяк глаголили за Великий Пуст перед Господом. “Мы маєме постити ся так, обы Господь того приняв дружелюбно. Истинный пуст - се коли порыває ся из злом, усміряє ся косноязычіє, емоції, рестрікція звірячих інстинктів, удаленя клеветы, брехні и брехливої клятвы. Отстраненя сєго ушыткого и означає истинный пуст, котрый годен быти принятый „благосклоно” и мати сенс”.

У сорок днів Сятого Великого Поста просиме Господа, Дїву Марію, сятого Йоана Крестителя, сятых апостолув, пророкув, ушытких сятых и мученикув, обы молили ся за нас, обы спасти нас од бід и неспокою. И обы у світлое сято Паскы мы приняли сященный хлїб и провозгласили: Христос воскрес из мертвых, смертїю смерть поправ и сушым во гробі живот даровав!

Товмачила: Ірина Скіба



In memoriam Иван Петровцій



Смутна новина прийшла з Пудкарпатя. Умер Иван Петровцій, русинський писатель и познатый боєвник за права українських Русинув. Жыв, ги правдивый поет. Сердцєм принимав реальность доокола себе. Не знав компромісув там, де ишло за право Русина на властый живот, не годен був полївити дакому, ко не йшов з ним до кунця. Писав, ги жыв. Умер и погребеный там, де ся и родив, у Осою на Бережанщині. Лишыв по собі красну літературу, много встиг учинити на пути національного возродження и захраненя культурной дїдузныны. Не дустава за живота честованя од власти, де жыв, айбо заслужыв од свого народа честованя и добру память. Мадярські Русины скорблять ведно з ушытков русинськов сполностєв сьвіта.

Вічная память! Блаженный покій!



Презентуєме Русинське Національне Самосправованя Башкова

У результаті виборув у Русинське Національне Самосправованя Башкова, были выбрані депутаты Яношни Ференц, Рудолфни Ференц, Ласлони Оббадь. Уже четвертый раз председателем была выбрана Яношни Ференц, а її замістителем Рудолфни Ференц. У Башкови пуд час списованя обывательства 50 чоловік пудтвердили свою принадлежность ку русинськуй національности. Цілев работы Русинського Самосправованя є захраненя сохташув и традицій, ренесанса націоналнуй культуры, організація культурных міропрятя. Нашое самосправованя



ушыткі од малого до старого идуть оддати честь и подяку Богородиці. На день сятго Миколая члены русинськуй общины організуют про діточок традиційное веселое сято, коли по діточых выступленях на честь Миколая, ушыткым роздадут ся дарчики.

На Крачун мы из великов радостев участвуем у бавленю Бетлегема. Діточки честувуть жытелюв села крачуновыма співанками, колядками. Ушыткі участники были одарені цінными дарчиками – книжками, компакт-дісками из рудвяными співанками.



пудпорує виданя новинки „Русинський Світ”, котру мы читаем из великим інтересом.

Каждый рук депутаты активно зучаствуют ся у проведеню Русинського Національного Сята, котрое проводит Вседержавное Русинське Самосправованя ведно из Теріторіалным Русинським Самосправованем. Делегация од Русинув Башкова была на сяткованю на честь Великого князя Ференца Раковця II. и пудпоровала проведения міропрятя у Шарошпотокови.

Нашое самосправованя пудпорує грекокатолицьку церьков у селі, зучаствуює ся у многих зачинанях. Уже не первый раз діти из Башкова участвовали у літньому языковом таборови у Шайовпалфалі, де дуже хосенно проводят час. Наша екіпа юных художников заняла первое место у конкурсі малюнкув, котрый організовало Теріторіалное Русинське Самосправованя.

Каждый рук, по традиції, вірники Башкова великим числом совершавуть паломничество до Маріяповчи пуд час отпуска сятго Ілія, коли

Сяк члены Русинського Самосправованя Башкова скромно и предано роблять на благо русинськуй сполности. Господь из нами!

*Яношни Ференц, председатель
Русинського Самосправованя Башкова
Товмачила: Ирина Скіба*





Антоній Годинка: Два небесны листкы

1-ый листъ, што пише Южнокарпатськымъ Русинумъ тѣх Жура

Коли вашѣ прапрадѣды щі на тум боцѣ, за Бескідом жили, а уже з ними была. И тото тамлю, коли они с того боку щі середь ровени десь коло р. Днѣстра домовали. Сестра ми, русьска Криуда разъ розповѣла минѣ, же русинськѣ болярины, бунтоушчыкы и за тымъ польскѣ шляхтичѣ та дѣдичѣхъ криудили и зато они позатѣгалисѣ на тум боцѣ Бескѣда у долины, де думали, же спокуйно будуть проживати мочи. Тамъ zostавила хъх Криуда и настала а, хъх Жура. Самъ Богонько затамиу, што они усѣ помалы зажуренѣ, тай з дна на день усѣ май журать и журать сѣ. Ба што настала а, хъх Жура? Ану ци уганете? Бо тамтоты долины туды дѣ горѣ на сѣверѣ сѣ розтворавуть и розширавуть и такъ сѣверный вѣтеръ у зѣмѣ, коли з далекого ледового сѣвера у тоты долины задует, та и куста у чоловѣкови замерзне. Што чинити, що дѣлати, до чого сѣ хопити? Зажуренѣ имилисѣ и разъ лишъ вижу, што начинили? Позазбералисѣ тай перейшли на сѣсь букъ на Угох(р)ськый, на Южнокарпатськый, де было тепло, де сонце досагло и досѣгало кожду гору, де долины долу на Угорську ровѣнь удопертѣ, такъ же з тоѣ ровени усѣ теплый вѣтрикъ у нѣ подувае. Мати Угорщина хъх прила и стали теплаками, а тоты тамъ зубсталисѣ зимаками. Сесѣ тамъ упатѣ догонила Криуда, и то не сама, ай пришла до нихъ и трета сестра, Русиньска Бѣда.

А мы туй пудъ крылами Угорщины, котра ни Криуду, ни Бѣду сюды на сѣсь, на свуй букъ, на нашѣ дѣды не запустила, тихо и мирно проживали. И умножали и заможнали сѣме сѣ. Лишъ а пришла з ними. Та што за журу мали онитуйкы? Лишъ тоту одну, не иншу, не булшу и не меншу, ги оту, же верховинци не мали лемъ вусаника, а долѣшнѣ лемъ мелайника. Пшеніцѣ, жыта, ачменю, арьця лишъ мало у нихъ было, бо не было де сѣяти. Изъ сѣ журы такый у нихъ звычай сѣ закоренѣу, же кожного року, коли дома арьну роботу акъ май докончили, долу на шырокуй ровени Угорській ипенѣ лѣтовали: майже усаино зрѣло и пристигало. Лѣтомъ, коли дома нѣшто было дѣлати – на мадарохъ тоуды зачаласѣ – кусѣба, жатва, молотѣба. Дома лемъ бетежнѣ, хворѣ, недужнѣ, слабѣ, слутѣ, старѣ, – дѣды та бабы – и дѣти сѣ позубоставали, а другѣ: дѣуки, жоны, хлопы з серпами, косами та цѣпами забралисѣ и спустилисѣ туды долу жати, косити, молотити, на заробокѣ. Такихъ кусцовъ, такихъ молотникувъ не было, ги мы русине. Зато и любили хъх мадаре и удачно хъх чекали з года на гудъ и привитали и принимали на 10-14-ый снупъ. И наколи туй горѣ косити бы было, та колопнѣ (коноплѣ?), рѣпу, што брати, уже они дома были з зерномъ, уже акый урожай быу. Мали хлѣба, а сыра, молока, сметаны, масла у нихъ и такъ было доста, и такъ ходѣахъ не лишила, однако файно собѣ жили за кулькѣсь то сто рокувъ. И сѣсь могли бы были и за тисача рокувъ спокуйно и задовольно жити...

Айбо а, Жура ваша вижу наупередъ и зато спишу

вашу гурьку будушу долю, ачей даакъ присокотить сѣ и акысѣ з васѣ найде сѣсе письмо и извѣститъ го вамѣ. Бо тоуды мене уже не буде, ани Угорщины. Васѣ удорвуть и не пустатъ туды долу, куды сѣте звыкли были на заробокѣ и за хлѣбомъ ходити. И сѣсь перейдутъ сюды до васѣ моѣсестры, русиньска Криуда и русиньска ваша Бѣда. Коли пакъ и Бѣда наросте и стане вашимъ нещастьомъ, тоуды найдесѣ сѣсь муй листъ и извѣститъ сѣ вамѣ и можете го прочитати, абесѣте на пережнѣ и когдашнѣсь добрѣ часы запамнатати годнѣ...Знаву а гораздѣ, же вы бы могли щі й далшѣакѣсь сто рокувъ такъ жити, ги емъ розповѣла. Але сѣсе Ненавѣсть зненавидить вамѣ и свѣжесѣ з Пыхоу и Самонадулостью и они убалатъ васѣ у бѣду, пропала бы. Прийде часѣ, коли васѣ, моихъ русинувъ закортитъ мене, свою Журу, страсти з сѣбе и пуйдете и уцѣ дале. Ни море хъх не зопрѣ. Удпльютъ туды далеко у другый свѣтъ, у новый край, обы тамъ безъ мене жили. И за ними пуйдутъ нерусине, ай такѣ лайдакы, котрѣ выдадутъ сѣ за русинувъ и изведутъ акѣсь з моихъ чесныхъ и смѣренныхъ русинувъ, абы самоупрауными хотѣти быти сѣ передъ свѣтомъ накричали. И передадутъ свуй родимый старый край, ги акысѣ – не дивуйте – вушливый петекъ общий славѣанськый матери, а она гибы хъх удѣ пережнього „жестокého” угорського арма высвободити хотѣла, закличе соколами названѣ потата. И акъ мадарськѣ журавы отлетатъ, полулатъ сѣ вороны, гаураны, чорнѣ птакыи настане Пропастѣ. Удзѣбаутъ насѣ удѣ староѣ нашоѣматери и перетырмаутъ идѣ собѣ. Будутъ обѣцати горы-долины, самоуправу, самообразование и усакое такое самоонодванѣ и вшитко станесѣ самоничѣ и дуринасѣ. Бо обиданка-ганка, дурному радустѣ. Ци знаеѣ сѣсю приказку, ты новокраанськый ослику. Перемѣнѣнутъ намѣ грошѣ и за еденѣ гауранецѣ возмутъ удѣ насѣ по патѣ – по десѣти и будутъ сѣ з насѣ у пазуху смѣлати. Удберутъ землицю и не буде ни тулько хлѣба, кулько было, ни мелайника, нивусаника, а сами будутъ жрати пшеничника, колачѣ та цѣповы. У хашу не пушатъ, не будеме мати ни нагрѣтисѣ дроу. А маргу де выженешъ пасти? Хиба на толоку. Удѣ староѣ матери такъ насѣ удгородатъ, такимъ плотомъ, што и глу(и)пнути не можѣ буде, хиба з дакотрого вершка никнешъ туды на шоукову ровѣнь, де сѣме жыто, пшеницю позаробляли. Але чужымъ допустатъ, обы усаѣкѣ слауанськѣ мышы позалѣзали и позабѣгали, котрыхъ и дома нетреба, абы сѣ у васѣ удгрызли. И сѣсь запаскудатъ нашу вѣру, нашу кроу, нашу бесѣду, наш азык, што сѣме до теперѣ мали. „Наша вѣра, наша кроу – были нашѣи и наш азык – быу нашѣ”. Кедѣ сѣме порцію уддали, ништо намѣ неросказовау”. А тоты го(а)ураны на цѣлый свѣтъ гаукавуть, же вы неукѣ же вы простѣ (они кажутъ, што сѣ за демократы выдають), вы глупакы, вы нетрѣбнѣи трупакы, вы не доста слауане, вы лем лупитисѣ здающѣ рабчыкы, вы лѣтати нехудѣдаѣ потата. И сѣсе ушытко тай щі булше за



вась гаураны гаукавуть, котрымь дома не было мѣста. Бо ипнѣ, ученѣ, заможнѣ люде и тамь суть, ходѣ слауанськими нехрестами ѣхъ зовуть, айбо тоты ипень зато утты з дому сѣ нерушавуть, у сесѣ вашѣ згауры. Сюды лемь голоднакы повертавуть, котрѣ туй жрати и забрюшитисѣ хотать. Прийде босый и пудь тыждьомь уже у лаковыхъ камашнахъ рѣже параду — з нашоѣ кожѣ. Та сесѣ то на вась мокронать (морконать?) и побрѣшкуютъ передь усьымь свѣтомь. И хотать, обе сѣте за добу гауранами стали. Та хто до чорта вѣдѣу з рябчика-гаурана! И што сами не годнѣ — ото вымудрують такъ, же возмуть вашѣ хлопцѣ, поведуть ѣхъ до Часлауца и тамь будуть ѣмь гауранську науку цѣдити у русиньскѣ головы. И сесѣ вернуть сѣ дому акъ рабѣ гаураники. И усѣ у воросѣ стануть вась скубсти, обы вамь гауранськое пѣра (я) на мѣсть (ѣ) вашого русиньского наросло. И не лише пѣра, але и кожу з вась издеруть и на голову вамь, -

перебачте — на сер(бав)уть и задарь будете сѣ журити и стугати. Бо тоуды уже мене не будете мати. Ай буде у вась мѣсто мене сестра: ваша Бѣда. У такуй будете бѣдѣ, така на вась нападе напасть, у акуй пропасти вы щѣ николи с передь тымь, коло староѣ матери не были. Кажуть, же пропасть - чорна. Но та и гаураны — чорнѣ потата. И будущность ваша — темна. И ваше небо — темное. Ушытко, - што у вась было асное — затемнать вашого нещастѣ чорнѣ хмары. Чорна фарба — смутна фарба... смерть значить: щѣ вамь русинумь, щѣ гауранамь, и сама не вижу. И тоуды найдесѣ мое письмо и вѣруу, буде вамь на потѣху. Уповайте на Бога всемогущого. Вашѣ искреннѣ брата у новумь крайи, споможуть вамь и стара мати прийме вась идѣ своимь грудьомь. Буде хлѣба — и голоднѣ насытятъ сѣ и настане мирь и спокуй, акъ и дауно было...

Антоній Годинка „Час гурше, ги вода...”



Отець Франтішек Крайняк юбілус



Отпраздновав 60 рокы од роженя о. Франтішек Крайняк, грекокатолицькый сященик, товмач, публициста и культурный діятель русиньскуй сполности Словакії, лавреат основаної Вседержавным Русиньським Самосправованям Мадярщины 2004. рока Премії Антонія Годинки (2010).

Народив ся о. Франтішек Крайняк 4. януара 1956. рока в Пряшові. По сконченю середной школы в Пряшові штудовав на Римокатолицькум богословьскум факултеті Універзітета Коменського в Братіславі, зато же на тот час Грекокатолицька церьков в Чехословакії не мала властной семінарії и богословы зо Словакії в державов контролѣвануй кулькосты могли штудовати лем на факултеті в Братіславі. 1981. рока був высячений на сященика и куртый час служив в Рокитові коло Гуменного. Од 1985. рока веце ги два десятилітя служив в Міджілабірцѣх, послѣдні рокы є парохом в русиньскум селі Камюнка пуд Татрами.

1983. рока о. Крайняк сформовав групу сященикув и вірувучых, котра собі дала задачу потовмачити релігійні и богослужебні тексты з церькувно-славянського на язык русиньскый. Треба повісти, же їх работа зачала ся ищи в час тоталітарізма, коли офіціално не было Русинув и коли не было кодифікованого языка. Вдяка туй роботі были видані, наприклад: Євангеліє од сятого Йоана, Молитвеник сятого Ружанця, Євангеліє и Апостолы на неділі и сята, Малий грекокатолицькый катехізм про русиньскі діти,



Акафіст сященомученикови Павлови Петрови Гойдичови, Требник, Крестна дорога, щѣ капітална публикація Тетраевангеліє — од Матфія, Марка, Луки и Йоана. Вдяка туй роботі, за котров стоїть и о. Крайняк, Русины Словакії годні хосновати русиньскый язык ги літургічний. Отець Крайняк є єден из тых активных русиньських сященикув, котрі змагають ся за єпископа про Русинув.

Отець Крайняк все пудпоровав русиньскый дух вірувучых в храмах, де служив и служить до тепер. Ведно з иныма сящениками и авторами выдавать часопис Артос, Грекокатолицькый русиньскый календарь, часто помагать учителюм, котрі учать русиньскый язык, фурт активно ся зучають в животі русиньскуй сполности. Кодифікованый русиньскый язык хоснує ги літургічний подля церькувних и світських законув, помагавучи сяким кіпом будовати охранный мур перед агресивнов асимілаціов, з котров Русины мусять бойовати як у церькувнуй, так и цивільнуй сфері.

Отець Франтішек Крайняк часто у своїх проповідѣх кличе вірникув розвивати зачатое діло, любити рудну бесіду и культуру, спознавати історію свого народа. Дякує Богови за силу и любов, котрі му наділив. В Міджілабірцѣх выбудовав муцный душпастирсько-національний русиньскый фундамент, теперь будує го в Старолубовнянськум регіоні.

Многая и благая літ, честованный отче!

Текст подля <http://www.lem.fm>

**Завдання:**

Чи ся любить вам ходити до школы?

Чи ся вадять у вашуй класї межи собов діти?

Уповічте за одношеня межи учениками у вашуй класї.

Рисунок Агнеси Медвецької





Feladat:

Szerettek iskolába járni?

Veszekednek egymással a tanulók az osztályotokban?

Meséljete az osztálytársaitokkal való kapcsolatokról.

Rajz: Medveczky Ágnes





Krónika

Január

06.: Vízkereszt ünnepén Kocsis Fülöp metropolita szentelte meg a Duna vizét Budapesten, a Batthyány tér melletti rakparton. A szertartást Püspöki Szent Liturgia előzte meg a Budai Görögkatolikus Egyházközség Fő utcai Szent Flórián görögkatolikus templomában.



06.: Méltó módon ünnepelte a Vízkeresztet a Miskolci Görögkatolikus Egyházmegye ruszin görögkatolikus közössége is a városban lévő templomaikban. Kiemelt esemény volt a miskolci Búza téri Székesegyház és a Miskolc-Szirmai Egyházközség vízszentelése. Iskolás gyermekeink a Székesegyházban, míg a délelőtti dolgozók a szirmai vízszentelésen vettek részt.

08.: A Zuglói, az Újbudai és a Budapest XVI. kerületi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat Hagyományörző Ruszin Karácsonyi ünnepséget tartott a Zugló Civil Házban. A rendezvényen Lékó Stefánia, Vorinka Irénke és Binder Ádám előadóművészek ruszin és magyar karácsonyi dalokat adtak elő. Az est folyamán az összegyűlték a hagyományos görögkatolikus karácsonyi énekeket elevenítették fel, majd karácsonyi ételbemutatóra és kóstolóra kerül sor.

23.: Budapesten megtartották a hagyományos Görögkatolikus Bált. A bál egyházi fővédnöke Kocsis Fülöp, a Hajdúdorogi Görögkatolikus Metropolia metropolitája, világi fővédnöke Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter volt. A bál bevételét a Duna-kesziben épülő görögkatolikus templom támogatására fordítják.

23.: Az Edelényi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat hagyományteremtő szándékkal szervezte meg a régi szokásokon, rítusokon és ruszin recepteken alapuló disznóvágást. A nap jó hangulatban telt, kora délután a vendégek megkóstolhatták a ruszin konyha hagyományai szerint elkészített finomságokat. Késő estig ruszin és magyar nyelvű beszélgetéseken elevenítették fel a régi emlékeket és nótákat.

Február

13.: Megtartotta soron következő rendes ülését az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése. A képviselők elfogadták az Országos Ruszin Önkormányzat és Intézményeinek 2015. évi költségvetésének módosítását és a 2016. évi költségvetést, számos aktuális ügyben hoztak döntést.

13.: Budapesten, a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben egyházi szláv nyelvű Panachidával kezdődött meg a Hodinka Antal emlékévi. Főtisztelendő Szocska Ábel Antal OSBM, a Nyíregyházi Görögkatolikus Egyházmegye apostoli kormányzója megemlékezésében követendő példaként említette Hodinka Antal életútját, kiemelve hűségét ruszin népéhez és görögkatolikus hitéhez. A rendezvénysorozat a 2016. évi Hodinka Díj átadásával, színvonalas műsorral és szeretet-fogadással folytatódott a Zugló Civil Házban, amely zsúfolásig megtelt vendégekkel, köztük számos ORÖ ösztöndíjjal. Az emléknapi programját Varga Anita vezette, fellépett a Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Népdalkör, Lebeda Zsuzsanna énekes, a Hodinka Vonósnegyes Boni-szlávsky Attila vezetésével.

(Részletes riportunkat alább olvashatják).

23.: A Miskolc MJV Polgármesteri Hivatalában a városban és környékén működő görögkatolikus egyházközségek támogatásával **Sírlepel-Plascenyica kiállítást rendeztek.** A kiállítást Főtisztelendő Stefán Zoltán, a Miskolc-Szirmai Görögkatolikus Egyházközség parochusa nyitotta meg. Az ünnepi megnyitón Bak László, a Miskolc-Diósgyőri Bíró utcai Egyházközség kántora a Nagyhét énekeit adta elő.

29.: „25 éve szabadon - a Kárpátaljai Görögkatolikus Egyház helytállása és tanúságtétele” címmel kiállítás nyílt a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán. A kiállítás február 29-ig tekinthető meg a főiskola aulájában.

Összeállította: Vorinka irén

Kedves Olvasóink!

Kérjük, hogy adója 1% a Ruszinokért Alapítványnak adományozza!

Adószáma: 18170720-1-42



Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnökének köszöntője



Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm Szocska Ábel atyát, a Nyíregyházi Görögkatolikus Egyházmegye Apostoli Kormányzóját; Giricz Verát, az Országgyűlés ruszin nemzeti-ségi szószólóját; Dr. Hodinka Lászlót és feleségét, a 2016. évi Hodinka Díj várományosait, az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlésének, a területi és regionális önkormányzatoknak, a társadalmi szervezeteknek jelenlévő képviselőit és kedves vendégeinket.

Az Országos Ruszin Önkormányzat a 2016. évet Hodinka Antal emlékévének hirdeti meg, amelynek nyitó eseményét a mai napon tartjuk. Köztudott, hogy Hodinka Antal akadémikus halálának 70. évfordulója és a Pécsi Tudományegyetem alapításának 650. évfordulója fémjelzi a 2016. évet. Az év programján az ORÖ múzeumának tárgyaiból és könyvtárából összeállított vándorkiállítások, továbbá konferenciák, tematikus rendezvények szerepelnek. A ruszin média is kiveszi részét Hodinka Antal szellemi hagyatékának népszerűsítésében.

Hodinka Antal 1864. január 12-én született görögkatolikus papi családban a Zemplén vármegyei Ládómer községben. Az ungvári Királyi Katolikus Gimnáziumban érettségizett, utána Ungváron és Budapesten folytatta teológiai tanulmányait. 1888 őszétől az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa, majd Bécsben az Osztrák Történeti Intézetnél ösztöndíjas volt. 1891-ben a Budapesti Tudományegyetem Bölcsészeti Karán szláv filológiából, magyar történelemből és oklevéltanból doktorált, majd 1896-ban teológiából

diplomázott. 1892–1906 között Bécsben levéltáros illetve könyvtáros volt. Az 1892–1906 közötti időszakban Ferenc József császári és királyi hitbizományi magánkönyvtárának egyetlen magyarországi könyvtárosa. 1905-ben a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészkarán magántanári képesítést nyert a magyar és szláv történeti érintkezések tárgyköréből. 1906-tól a pozsonyi Jogakadémia, 1916-tól pedig ugyanott az Erzsébet Tudományegyetem professzora volt. 1920-ban egyetemével együtt elhagyta Pozsonyt és átmenetileg Budapesten, majd 1923-tól Pécsen dolgozott, ahol a 1926–27-es tanévben a bölcsészkar dékánja volt; az 1932–33-as tanévben pedig az ott újraélesztett Erzsébet Tudományegyetem rektorává választották. 1934-ben már nyugdíjasként Budapestre költözött, ahol folytatta tudományos munkáját. 1941–43-ban a tudományos akadémiai funkciót is betöltő Kárpátaljai Tudományos Társaság első elnöke lett. A Magyar Tudományos Akadémia 1910-ben levelező, 1933-ban rendes tagjává választotta. 1946. július 15-én hunyt el Budapesten.

Az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat 2004. januárjában a 119/2004. számú határozatával megalapította a Hodinka Antal Díjat, amely Emlékplakettből és Oklevélből áll. Az alapítás óta eltelt időszakban 68-an részesültek a kitüntetésben. Idén immár 13. alkalommal hirdette meg az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése a Hodinka Antal Díjra való jelölést. A javaslatokat, indoklással ellátva, a közgyűlés tagjai, a ruszin önkormányzatok, a Magyarországon bejegyzett ruszin társadalmi szervezetek tehetik. A díjazásban az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése azokat a személyeket és csoportokat részesítette, akik a legtöbbet tették a ruszin identitás és a görögkatolikus vallás megőrzéséért, a hagyományok ápolásáért és továbbfejlesztéséért.

Fordította: Janger Bt.

A 2016. évi Hodinka Antal Díj díjazottjai

Szocska Antal Ábel atya

Szocska Antal Ábel OSBM, a Nagy Szent Bazil rendi szerzetesap 1972-ben született a kárpátaljai Nagyszőlősen. 1995-ben lépett be a Nagy Szent Bazil Rendbe. Az előjárói által előírt tanulmányok befejeztével 2001. június 20-án örök fogadalmat tett, majd szeptember 30-án áldozópappá szentelte dr. Keresztes Szilárd Hajdúdorogi megyéspüspök.

2001 és 2008 között először a Budapest-Kispesti Görögkatolikus Egyházközség helyettes lelkésze (2001–2002), később (2004–2008) parókusa volt.

2008-ban a bazilita atyák megválasztották négy

évre a Nagy Szent Bazil Rend Máriapócsi Tartományának tartományfőnökévé. Máriapócsi aktív tevékenységének elismeréseképpen Kocsis Fülöp püspök 2009-ben kinevezte a Máriapócsi Görögkatolikus Egyházközség parókusává. (E feladatkörét 2011-ig látta el.)

2015-ben, a Miskolci Apostoli Exarchátus egyházmegyei rangra emelése után is folytatta Orosz Atanáz püspök atya mellett első helynöki munkáját.

2015. október 31-én Öszentsége Ferenc pápa kinevezte a Nyíregyházi Egyházmegye „sede vacante” apostoli adminisztrátorává, püspöki karakter nélkül, de



Dr. Bory Endre

Dr. Bory Endre Miskolcon született 1955. december 17-én.

Szegeden szerzett jogi diplomát. Jelenleg a Magyar Államvasutak jogtanácsosa. 2006-ban a Nyíregyházi Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskolán hittanári diplomát szerzett. Meghatározó tagja a Miskolc-Belvárosi (Búza téri) Görögkatolikus Püspöki Székesegyház énekkarának, valamint az Avasi Görög Katolikus parókiális közösségnek.

2010-2014 között a Miskolci Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke volt. Elkötelezett terjesztője és ismerője a ruszin hagyományoknak, a szláv nyelvű istentiszteleteknek, liturgiáknak és az egyházi zenének. Tudásának és ismereteinek folyamatos gyarapítására törekvő, ugyanakkor csendes és barátságos, társasági ember.



Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Népdalkör

A Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Népdalkör 1970-ben alakult, a jelenlegi felállásban, kisebb változásokkal, 1986-tól működik. Elsődleges támogatója a Községi Önkormányzat, amely mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben segíti működésüket.

A népdalkör legfontosabb feladatának tekinti a nemzetiségi hagyományok ápolását, a már kihalóban lévő eredeti ruszin nyelven énekelt népdalok összegyűjtését és megtanulását, a település saját zenei anyagának megőrzését. Dalaik nincsenek lekottázva, szájról szájra terjednek és így maradnak fenn. 2014-ben a kórus CD-t és DVD-t jelentetett meg.

Rendszeresen vesznek részt a település és az Országos Ruszin Önkormányzat rendezvényein, szívesen tesznek eleget a települési ruszin önkormányzatok

a Hierarchák Tanácsában való részvételi joggal.

Ábel atya rendszeresen részt vesz önkormányzataink rendezvényein, támogatója és vezetője az egyházi szláv nyelvű liturgiáknak. Empatikus egyéniségét az ifjú és felnőtt hívek tisztelete és szeretete övezi, életútja példa számunkra.

meghívásainak, de ismertek hazánk határain kívül is: Ukrajna és Szlovákia számos településén is felléptek már.

Az együttes a népdalkórusok minősítő versenyének elmaradhatatlan csapata, megalakulásuk óta több jelentős díjat nyertek, rádiós és televíziós felvételek őrzik előadásait.

2011-ben a Népek Tánca - Népek Zenéje vetélkedőn az együttes kiemelt arany minősítést kapott. 2014. szeptember 10-14. között a svájci Valsban az Európai Falumegújítási Díjátadón léptek fel.

2015 decemberében az Országos Ruszin Önkormányzat, a Komlóscai RNÖ és a Komlóscai Község Önkormányzata támogatásával a Komlóscai Ruszin



Nemzetiségi Népdalkör, melynek vezetője Szemán Andrásné, részt vett az V. Országos Népek Tánca - Népek Zenéje Fesztivál versenyében, és a Harkányi Művelődési Házban megrendezett döntőben ruszin népdalokból álló színvonalas műsorukkal arany minősítést szereztek.

Lebeda Zsuzsanna

Lebeda Zsuzsanna az Ungvári Zenei Konzervatóriumban szerezte meg zenetanári diplomáját, majd a Rovnói Pedagógiai Főiskola kultúra szakán folytatta tanulmányait.

Pécsre való áttelepülése után azonnal bekapcsolódott a Pécsi Ruszin Önkormányzat munkájába, kezdeményezője és szervezője volt a hagyományörző rendezvényeknek, a kultúra területén sok sikert aratott a ruszin népdalok anyanyelvi előadásával. Mezzoszoprán hangja számos hangversenyteremben csendült fel, koncertjei elkápráztatták a közönséget. Ruszin nyelven előadott dalai emelték a Pécsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényeinek színvonalát és meghatározták a programok bensőséges hangulatát. Zsuzsanna több ízben szerepelt a pécsi Kodály Központban, a nagyszínházban, iskolák nagytermeiben, szabadtéri színpadokon és rendezvényeken.





Aktivitása nem csökken nyugdíjas korában sem, sőt még bővült is, hiszen jelenleg tagja a Pécsi Dóm és a görögkatolikus templom énekkarának.

Telenkó Bazil

1973-ban született Miskolcon, görögkatolikus papcsaládban. 1999-ben etnográfus és néprajz muzeológusi diplomát szerzett.

Egyetemi éveit követően a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatócsoportjánál helyezkedett el néprajzkutatóként, jelenleg ugyanott tudományos munkatársként dolgozik.

A 2010. évi nemzetiégi önkormányzati választásokon került be az akkor először megalakuló Debreceni Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatába. Alelnökként 2013-ig segítette az önkormányzat működését, majd 2014-ben megválasztották a Debreceni Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnökévé, amelynek a mai napig is irányítója. A 2014-es nemzetiégi képviselők választásának eredményessége neki és szorgos munkatársainak köszönhető.

A ruszin identitás megőrzését és kulturális örökségünk ápolását szívügyének tekinti. A debreceni ruszinok közösségi koherenciáját több szálon is építi. Az elmúlt néhány évben helyi és országos szinten is több köz-, kulturális és tudományos intézménnyel együttműködve valósított meg közös tudományos ismeretterjesztő, valamint hagyományörző és hagyományteremtő kulturális program-sorozatot.

Ténykedését fémjelzi számos zarándoklat vezetése, családi napok szervezése, közösségi ünnepeinkkel kapcsolatos hagyományápolás (kézműves foglalkozások szervezése).

2014 áprilisában az ORÖ-vel közösen szervezte meg a „Két Boksay emlékévk” nyitó rendezvényét. Előadóként több alkalommal tartott tudományos néprajzi előadást különböző ruszin rendezvényeken. (Tiszaszavári, Sajópetri, Debrecen).



A Szent Nagyböjt

A nagyböjti napokat kiemelve az egyházi évből különös módon követjük a 40 napig böjtölő Krisztust. Evangéliumi üzenetükben Szent Máté, Szent Márk és Szent Lukács evangélisták is fontosnak tartották leírni Krisztus Urunk böjtjét. Anyaszentegyházunk a nagyböjtöt a vámszedőről és a tékozló fiúról elnevezett vásárnapokkal készíti elő, amelyeken az említett evangéliumi példabeszédeket hallhatjuk. A népi elnevezésű húshagyó vásárnapon az utolsó és egyetemes ítéletről szól Jézus tanítása. Igaz hitben élő őseink ettől a vásárnaptól már tartózkodtak a húsos ételek fogyasztásától. A rákövetkező vajhagyó vásárnap evangéliumában a megbocsátásról tanít bennünket az Úr, majd hétfőn a zsíros és állati ételektől való tartózkodással már elkezdődött a nagyböjt áldott ideje, mely alaposan megváltoztatta a családok és a közösségek étkezési szokásait is. Ugyanakkor a böjtben elengedhetetlen a bűnbánat, vagyis gonosz tetteink megbánása, és a jó cselekedetek megfogalmazása és megvalósítása. A nagyböjt liturgikus rendje és a szertartásainkon való imádságos részvétel lassan átalakítja a gyarló emberi természetet, megtisztítja a lelkiismeretet. Lépésről-lépésre alkalmassá válik az ember, hogy a közeledő nagyhét-ben megállhasson



Jézus Krisztus életet adó sírjánál, és a Húsvét örömeiben találkozhatson a Feltámadottal. A böjt nem a nélkülözés és a kényszeredett koplalás ideje. Egyházunk ének- és dallamszerző atyái az evangéliumi tanácsok alapján és lelkük gazdagságából fakadóan így foglalmazták meg az Úr előtti „kedves böjtöt”: „Böjtöljünk olyan böjttel, melyet kedvesen fogad az Úr. Igazi böjt a rosszal való szakítás és a nyelv megfékezése, a heves indulatoktól való tartózkodás, az érzéki vágyak távoltartása, minden rágalom, hazugság és hamis eskü elkerülése. Ezek eltávolítása jelenti az igazi és kedvesen fogadott böjt lényegét.”

A Szent Nagyböjt áldott negyven napján kérjük a mi Urunkat, a Boldogságos Istenszülő Szűz Máriát, keresztlő Szent Jánost, a szent apostolokat, prófétákat, vértanúkat és a mindenszentek közösségét, hogy imádkozzanak értünk, hogy megmeneküljünk minden bajtól és aggodalomtól. Húsvét fényes ünnepén pedig méltóan vehessük magunkhoz a Legszentebb Pászkát és hirdethessük: Krisztus feltámadt halottaiból, legyőzte a halállal a halált, és a sírban lévőknek életet ajándékozott!

Szónoczky János Mihály



Bemutatjuk a Baskói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatot

Baskót az erdőművelés alakította településsé. Az egykori irtásfalu első írásos említése a 1388-ból való, noha tudomásunk van róla, hogy Zsigmond király Boldogkő várának tartozékaként a XIV. század végén a Czudar családnak adományozta. A későbbiekben gyakran változtak urai: a XV-XVI. században Brankovics György szerb despota birtokolta, majd a Szapolyaiaké volt, ezt követően leghosszabb ideig a Rákóczi és a Thurzó családok tulajdonában volt. A XVII. századi urai, a Trautsonok ruszinokat telepítettek a csaknem elnéptelenedett községbe. Lakosai évszázadok óta erdő-gazdálkodást és földművelést végeznek. Közigazgatási szempontból Baskó 1881-ig Abaúj, majd 1881-1945 között Abaúj-Torna vármegyéhez tartozott. Görögkatolikus temploma 1790-ből való.

Baskón a 2002. évi nemzetiségi önkormányzati képviselő választásának eredményeként megalakult a Ruszin Önkormányzat, amelynek elnökévé Ferencz Jánosné választották. A 2014. évi választáson Ferencz Jánosné, Ferencz Rudolfné, Obbágy Lászlóné szereztek képviselői mandátumot, az alakuló ülésen a képviselő testület megválasztotta tisztségviselőit: Ferencz Jánosné, aki a negyedik ciklusát tölti be, elnöknek, Ferencz Rudolfnét pedig elnökhelyettesnek.

A 2011. évi népszámlálás alkalmából Baskón több mint ötvenen vallották magukat ruszinoknak. A Baskói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat célja a helyi ruszin hagyományok ápolása, a népi kultúra felelevenítése, a természet közeli életvitel népszerűsítése. Önkormányzatunk támogatja a „Ruszin Világ” közeleti tájékoztató lapot, amit nagy érdeklődéssel olvasunk. A képviselő-testület minden évben részt vesz a Ruszin Nemzeti Ünnepen, a Megyei Területi Ruszin Önkormányzat meghirdetett rendezvényein, a Sajópálfalai Ruszin Búcsún, a II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem emlékének ünnepi megemlékezésén, továbbá a rendezvényeket anyagi támogatásban is részesíti. Sokat tesz önkormányzatunk a görögkatolikus vallási hagyományok ápolása terén is. Örömmel veszünk részt az ünnepi rendezvényeken, anyagiakban támogatjuk, odafigyeléssel gondoskodunk, díszítjük templomun-

kat. Gyermekünk részt vettek az Anyanyelvi Hagyományörző táborban Sajópálfalán, ahol sok felejthetetlen élménnyel gazdagodtak. A B-A-Z Megyei Területi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat által meghirdetett rajzversenyen mindannyiunk örömeire első helyezést értek el a baskói gyerekek. Évente a

fiatalok és az idősekkel együtt elzarándokolnak a Máriapócsi Illés napi Búcsúba, ahol áhítattal adnak hálát a Szűzanyának a kegyelméért és támogatást kérnek mindennapi teendőinkhez. Télen hagyományörző Mikulás ünnepséget rendezünk a piciknek és iskolásoknak, akik felszabadultan és örömmel, verssel és énekkel köszöntik a Mikulást, aki megajándékozza őket. Karácsonykor a templomban bemutatott pásztorjátékkal, karácsonyi énekekkel köszöntik gyermekünk a falu lakosságát és vendégeinket. Az ünnepi műsorban szereplőket hasznos ajándékokkal ajándékozzuk meg: könyvvel, írószerrel, Ruszin karácsonyi énekeket tartalmazó CD-vel, amiket a gyerekek mindig köszönettel fogadnak.

A Baskói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat képviselő-testületének tagjai szerényen és elkötelezetten tevékenykednek értékeink megőrzésében.

A jó Isten áldja meg munkánkat!

Ferencz Jánosné

Baskói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke





Hodinka Antal: Két égi levél

Az első levél, amit a dél-kárpáti ruszinoknak ír az ő Bánatuk

Én már akkor a ti dédapáitokkal voltam, amikor még a Beszkidek túloldalán voltak. Arra is emlékszem, hogy a Dnyeszter folyó mellett egy nagy síkság közepén éltek. Nővérem, az orosz Keserűség azt mesélte nekem, hogy kínozták őket a bojárok, a lázadók majd a lengyel dzsentrik és utódaik, ezért húzódtak meg a Beszkid túloldalán levő völgyben, ahol azt gondolták, nyugodtan élhetnek. Ott aztán elhagyta őket a Keserűség, és jöttem én, a Bánat. Maga az Isten is látta, hogy lassan mindenkit marni kezd a bánat, napról napra egyre erősebben. És mitől lett a Bánatuk? Kitalálják? Mert azok a síkságok ott fenn északon megnyílnak és kiszélesednek, és olyan északi szél van télen, amikor a jeges északról azokba a völgyekbe fúj, hogy még az ember csontja is megfagy. Mit lehet tenni, mihez lehet fogni, mihez kezdeni? Bánatukban összefogtak, és mit látok, mit tettek? Összegyülekeztek és átjöttek ide, a Kárpátok magyar, déli oldalára, ahol meleg van, ahol a nap elért és elér minden hegyet, ahol a völgyek lent a magyar Alföldre nyílnak, ahonnan mindig meleg szél fúj. Magyarország-anya befogadta őket, meleg vidéken élnek, amazok meg a hideg földeken maradtak. Őket megint utolérte a Keserűség, a harmadik nővérrrel, a ruszin Bajjal együtt.

És itt, Magyarország szárnyai alatt, aki sem a Keserűséget, sem a Bajt a saját oldalára nem engedte, itt csendben és békében éltek. Szaporodtak és sokasodtak. De én is jöttem velük. Mi bajuk lehetett itt? Csak az az egy, nem más és nem több, hogy a hegyvidékieknek nem termett itt más, csak a zab, a lentieknak pedig csak a málé. Búza, gabona, árpa, repce csak kevés volt, nem volt hová vetni. Ebből a bajból született az élet szokásuk, mert minden évben, amikor a szántást-vetést már majdnem befejezték, lenn a magyar Alföldön éppen nyáridő volt: majdnem minden beért vagy éppen érett, mikor otthon nem volt mit tenni, a magyaroknál akkor kezdődött minden: kaszálás, aratás, cséplés. A lányok, asszonyok, ifjak sarlókkal, kaszákkal és cséplőkkel összegyűltek, és leereszkedtek az alföldre aratni, kaszálni, csépelni. Otthon csak a sérültek, betegek, gyengék, vakok és öregek - nagypapák, nagy-

mamák - és a gyerekek maradtak. Olyan arató, olyan cséplő nem volt, mint a ruszinok. Ezért is szerették őket a magyarok, évről-évre örömmel várták és köszöntötték őket, felbérelték minden 10-14. kévére. És amikor itt fenn már kaszálni kellett, répát forgatni, ásni, ők már otthon voltak annyi búzával, mikor mennyi termett. Volt így kenyérük is - túró, tej, tejföl és vaj amúgy is elég volt mindig, és így, bár nem hagytam el őket, szépen éltek maguknak vagy száz éven át. És élhettek volna így tovább több ezer éven át: nyugodtan és boldogan...

De hát én, a ti Bánatotok, látom előre ti keserves jövőtöket és ezért írom le, hátha valaki közületek megtalálja és továbbadja ezt a levelet. Mert akkor már sem én nem leszek nektek, sem Magyarország nem lesz. Elszakítanak titeket, s többé nem engednek oda, ahová béresnek mentetek kenyérért. És így jönnek hozzátok a nővéreim, a ruszin Kín és a ruszin Baj. Amikor majd a Baj szerencsétlenséggé növekszik, akkor kerül elő ez a levél, és elolvassátok, hogy emlékezzetek a régi jó időkre... Tudom jól, hogy még vagy száz évig tudnátok olyan szépen élni, ahogy azt meséltem. De az Irigység

megirigylt titeket és a nagyravágyással és önteltséggel együtt bajba taszít titeket, hogy pusztulna el mind! Eljön majd az idő, amikor néhányan az én ruszinjaim közül le akarnak rázni engem, a ti Bánatotokat, és elmennek innen messzire. Még a tenger sem állítja meg őket. Elhajóznak oda, a távoli világba, hogy nélkülem éljenek. Helyükre nem ruszinok jönnek, hanem olyan alávalók, akik ruszinok mondják magukat, és becsapnak néhányat az én becsületes és békés ruszinjaimat a függetlenséggel, hogy ezután a saját édes hazájukat - ne csodálkozzatok - mint valami elfajzott oldalágat a nagy szláv anyának adják, aki a „kegyetlen” magyar iga alól ki fogja őket szabadítani, ki a verebeket sasoknak hívja majd. És ahogy a magyar golya elrepül, megjelennek a varjak, szarkák - fekete madarak és eljön a Vég. Elmarnak a mi Magyarország Öreganyántól és bekebeleznek maguknak. Eget-földet ígérnek majd, önkormányzatot, önművelődést és minden ilyen öncsalást, és mindez, mint a bolondnál, magától lesz. Aki





sokat ígér, keveset ad. Ismered már ezt a szólást, te új ország számára. Felváltják a pénzünket, egy garasért ötöt - tízet vesznek, és majd a bajszuk alatt kinevetnek. Elveszik a földjeinket, és még annyi kenyérünk sem lesz, amennyi kevéske volt, se kukoricánk, se zabunk, ők meg kalácsot zabálnak majd meg cipót. Az erdőre se engednek, fűtésre fánk se lesz. A marhát meg hol legelteted? Legfeljebb az irtáson. Magyarország Öreganyántól úgy elkerítenek, akkora fallal, hogy látni sem lehet, talán egy-egy csúcsról nézheted a selymes rónát, ahová búzáért, gabonáért mentünk bérbe valamikor. Az idegeneknek viszont megengedik, hogy mindenféle szláv egér, amely ott sem kell, kússzon-másszon ide, hogy itt hizlalja magát. És beszennyezik a hitünket, a vérünket, a beszédünket, a nyelvünket. „A mi hitünk, a mi vérünk - miénk volt, és a nyelvünk - sajátunk volt. Ha adtunk, nem volt rá panasz.” Azok a hollók meg azt kárognak, hogy tanulatlanok, egyszerűek vagytok (magukat meg demokratának mondják), buta és ügyetlen zsellérek, hogy nem vagytok eléggé szlávok, hogy csak most kikelt verebek, repülni képtelen fiókák vagytok. Még sok más ilyet is kárognak, akik hazájukban nem kellett senkinek. Mert értelmes, tanult, érdemes emberek ott is vannak, és ezek a hollók szláv pogányoknak hívják őket, akik éppen emiatt nem jönnek ide, a ti erdőtokba. Ide csak az éhenkórászok jönnek, akik zabálni akarnak és degeszre tömni a

hasukat. Idejön a mezítlás és már egy hét alatt csizmában parádézik - a ti bőrötökből. És éppen ezek morognak rátok és hazudnak rólatok. És azt akarják, hogy ti is hollók legyetek. Hát ki az ördög látott már veréből hollót! Eszük meg nincs mindenhez, ezért elviszik fiainkat Csaszlóra, és ott megtöltik a fejüket holló-tudománnyal. És visszatérnek ezek, mint rőt hollók. Elkezdik majd tollaitokat tépkedni, hogy ruszin helyett holló toll nőjön helyére. És nem csak a tollaitok vesznek oda, hanem a bőrötöket is lenyúzzák, és, elnézést, de tesznek nagyot a fejetekre, hiába fogjátok banni és hiába fogtok bánkódni. Mert akkor én már nem leszek veletek. Lesz nektek helyettem nővérem, a Baj. Olyan bajban lesztek, olyan balsors sújt majd titeket, amilyen Magyarország Öreganyatokkal soha. Azt mondják, a mélység fekete. Hát a holló is fekete. Sötét fekete a jövőtök. És az egetek is sötét. Mindent, ami eddig fényes volt, balszerencsétek sötét felhői borítanak majd. A fekete szín komor szín, halált jelent: nektek, ruszinoknak vagy a holló-népségnek, én sem tudom. Akkor fog előkerülni a levelem, és hiszem, megnyugodtok. Bízhatok a mindenható Istenben. Segítenek majd a ti hűséges testvéreitek is az Újvilágból és Magyarország Öreganyatok is visszafogad majd kebelére. Lesz majd kenyér, az éhezők is jóllaknak, és béke lesz és nyugalom, ahogy régen is volt...

Fordította: Janger Bt.

Szomorú hírek



Смути́ висті

In meroriam Petrócij Iván



Szomorú hír érkezett Kárpátaljáról – elhunyt Petrócij Iván, ruszin író, az ukrajnai ruszinok jogainak ismert védelmezője. Úgy élt, mint egy igazi költő – szívével érzekelte a környező világ realitásait, nem ismert megalkuvást a ruszin nemzetiség jogaival kapcsolatban, nem volt hajlandó megbocsátani annak, aki nem követte őt harcában. Úgy alkotott, ahogyan élt. Elhunyt és ott temették el, ahol született, az Ilosvai járásbeli Szajkófalván. Gazdag szépirodalmi hagyatékot ajándékozott népének, sokat tett a nemzetiség újjászületésének és a kulturális örökség megőrzésének terén. Hazájában élete folyamán a hatalom nem részesítette elismerésben, viszont kiérdemelte népe megbecsülését, amely tisztelettel őrzi emlékét. A magyarországi ruszin nemzetiség a világ ruszin közösségével együtt gyászolja Petrócij Ivánt.

Örök emléket! Boldog Nyugalmat!

Fordította: Janger Bt.



Jubileum



Születésének hatvanadik évfordulóját ünnepelte január 4-én Krajnyák Frantisek görögkatolikus lelkész, fordító, publicista, a Szlovákiai ruszin közösség kulturális életének neves képviselője, az Országos Ruszin Önkormányzat által 2004-ben alapított Hodinka Antal Díj tulajdonosa (2010).

Krajnyák atya Eperjesen született és a középiskola befejezése után a Pozsonyi Komenszkij Tudomány-egyetem Rómaikatólikus Hittudományi Karán folytatta tanulmányait, hiszen abban az időszakban a Görögkatolikus Egyház Szlovákiában nem rendelkezett saját oktatási intézményekkel, ezért a jövőbeli lelkészek az állam által felügyelt mennyiségben kizárólag a Pozsonyi Tudományegyetemen tanulhattak. 1981-ben pappá szentelik Krajnyák atyát és rövid ideig a Homonna melletti Rokítóban szolgált. 1985-től több mint két évtizedig Mezőlaborcon volt páros, az utóbbi években a Tátrák aljánál található ruszin Kövesfalva község lelkésze.

1983-ban Krajnyák atya lelkészek és hívőkből álló csoportot hozott létre, amelynek célja az egyházi-szláv nyelvű vallási szövegek lefordítása ruszin nyelvre volt. Itt meg kell említenünk, hogy ez a folyamat már a totalitárius rendszer idejében kezdődött, amikor még nem ismerték el hivatalosan a ruszin nemzetiség létezését és nem létezett még a szlovákiai kodifikált ruszin nyelv. Ennek az áldásos tevékenységnek hála megszülethettek olyan kiadványok, mint a Szent János Evangéliuma, az Imakönyv a szent rózsafüzérről, a Vasár- és ünnepnap apostoli és evangéliumi szakaszok, a Kis görögkatolikus katekizmus ruszin gyermekeknek, a Gojdis Péter Pál püspök akathisztosza, a Szertartáskönyv, a



Kálvária, a Szent Kereszt - fejezetek a négy evangéliumból (Máté, Márk, Lukács, János).

Az elvégzett hatalmas munka eredményeként a szlovákiai ruszinok liturgikus nyelvként használhatják anyanyelvüket.

Krajnyák atya egyike azoknak a tevékeny ruszin lelkészeknek, akik önálló püspök kinevezését szorgalmazzák a ruszin hívők közösség részére.

Krajnyák atya egész eddigi tevékenysége során és jelenleg is támogatja a hívők ruszin lelkiségét. Lelkész társaival és több szerzővel együtt megjelenteti az „Artosz” folyóiratot, a Görögkatolikus ruszin kalendáriumot, rendszeresen segíti a ruszin nyelvet oktató tanárokat, aktívan részt vesz a ruszin közösség életében. A kodifikált ruszin nyelvet liturgikus és világi törvények esetében, ily módon védőfalat emelve az erőszakos beolvasztás előtt, amely ellen a ruszinok kénytelenek harcolni úgy az egyházi, mind a civil életben.

Krajnyák Frantisek atya prédikációiban gyakran buzdítja a hívőket a megkezdett ügy továbbvitelére, az anyanyelv és a kultúra szeretetére, a népünk történelmének megismerésére, hálás a Mindenhatónak, amiért erőt és szeretetet ad tevékenységéhez. Sikerült felépítenie Mezőlaborcon egy erős lelkipásztori és nemzetiségi alapot, jelenleg ezen munkálkodik az Ólublovi járásban.

Éljen soká, sok boldog éven át Krajnyák atya!

Szöveg: <http://www.lem.fm>
Fordította: Janger Bt.

Выдає Вседержавное Русинське Самосправованя Kiadja az Országos Ruszin Önkormányzat

Отвітачелный видаватель: Віктор Крамаренко Felelős kiadó: Kramarenko Viktor

Члены редакції: Віра Гіріц – отвітачелный редактор, Янош Мигаль Соноцкі – главный редактор, Андрій Манайло – умільський редактор, Ірина Ворінко-редактор, Ірина Скіба – секретарь

A szerkesztőbizottság tagjai: Giricz Vera - felelős szerkesztő, Szónoczký János Mihály - főszerkesztő, Manajló András - művészeti szerkesztő, Vorinko Irén-szerkesztő, Szkiba Irén - szerkesztőségi titkár

A szerkesztőség elérhetőségei: Cím: 1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b. Tel./Fax: (06-1) 468-2636 <http://ruszin.com> E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com ISSN: 1785-1149 Kivitelezési munkálatok: AMG experts Bt. A lapban megjelent cikkek felhasználása kizárólag a „Ruszin Világ”-ra való hivatkozással lehetséges.